

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania T. Spółki z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem P. D.

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 września 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 15 września 2022 r., sygn. akt III AUa 877/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego
kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, wyrokiem z dnia 15 września 2022 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 17 kwietnia 2019 r. w ten sposób, że oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie z dnia 23 sierpnia 2018 r. w przedmiocie stwierdzenia podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne P. D. jako pracownika u płatnika składek T. Sp. z o.o. za okres od stycznia 2015 r. do września 2017 r.

W sprawie ustalono, że ubezpieczony był zatrudniony w spółce T. na podstawie umowy o pracę na stanowisku kierowcy oraz w spółce T. na podstawie umów zlecenia w okresach objętych zaskarżoną decyzją.

Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że ubezpieczony świadczył w istocie pracę na rzecz T. Sp. z o.o., a więc na rzecz swojego pracodawcy, wobec czego spełnił on definicję pracownika na gruncie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230). Na rzecz tego twierdzenia przemawia również w ocenie Sądu odwoławczego, że odwołująca się spółka opłacała co miesiąc fakturę za usługi świadczone w oparciu o umowę zawartą z ubezpieczonym o świadczenie usług z dnia 16 stycznia 2015 r. W konsekwencji Sąd przyjął, że wynagrodzenie wypłacane ubezpieczonemu z tytułu umów zlecenia, którego wypłatę potwierdzają zawarte w aktach rentowych rachunki, w rzeczywistości pochodziło ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. To zaś oznacza, że to właśnie odwołująca się spółka była głównym beneficjentem pracy wykonywanej przez ubezpieczonego - na podstawie umowy z dnia 16 stycznia 2015 r. o świadczenie usług.

Skargę kasacyjną wwiódł pełnomocnik odwołującej się spółki, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, wskazał na szereg szczegółowych kwestii, ujmując je w postaci występującego w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, mianowicie czy i jakie skutki prawne - w zakresie poza systemem ubezpieczeń społecznych - ma fakt uznania za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Dodatkowo w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, to jest przepisu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądzenie od odwołującej na jego rzecz organu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżąca winna jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Dodatkowo kumulatywne wskazanie na podstawy wymienione w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. jest możliwe, o ile dotyczyć będą innych obszarów prawa materialnego lub procesowego. Chodzi o to, że jeśli mamy do czynienia z istotnym zagadnieniem prawnym, to ten sam nowy problem nie może stanowić przedmiotu rozbieżnej wykładni w orzecznictwie bądź wypowiedziach doktryny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2023 r., III USK 337/22, LEX nr 3598211).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

W świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło lub zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727; z 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68; z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708; z 27 kwietnia 2017 r., I UK 182/16, LEX nr 2279009). W powołanych wyżej orzeczeniach Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy, w tym na wykonywanie pracy na

podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych przez pracownika czynności wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobą trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobą trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Tak też było w sprawie. Sąd Apelacyjny podkreślił, że zainteresowany świadczył w istocie pracę na rzecz T. Sp. z o.o., a więc na rzecz swojego pracodawcy.

Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, LEX nr 2238708). W wyroku z 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że nie można przyjąć, by pracodawcy nie obciążały skutki finansowe w postaci obowiązku częściowego pokrycia z własnych środków kosztów składek na obowiązkowe ubezpieczenia pracownika, wynikające z korzystania z efektów pracy świadczonej na rzecz pracodawcy w ramach dodatkowej umowy cywilnoprawnej zawartej z pośrednikiem. Dla uniknięcia lub złagodzenia tych skutków pracodawca - zlecając osobie trzeciej (zleceniodawcy pracownika) wykonanie określonych usług - powinien skalkulować, że będzie na nim ciążył obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne pracownika.

Podsumowaniem wcześniej wyrażonych uwag jest teza uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 sierpnia 2021 r., III UZP 6/21, zgodnie z którą finansowanie przez pracodawcę w jakikolwiek sposób wynagrodzenia z tytułu świadczenia na jego rzecz pracy przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią, przemawia za zastosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu orzeczono w myśl art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]

[ms]